

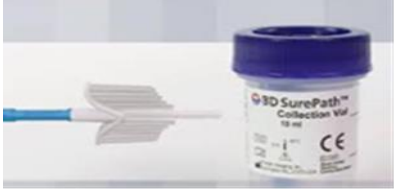

Kaabete, eritiste, punktaatide, vedelike jms võtmise juhend nakkustekitajate (Ab, Ag, NAT) uuringuks		
Proovinõu tüüp	Proovimaterjal	Materjalivõtt ja säilitustingimused
Steriilne proovitops 	Amnionivedelik Koematerjal Bronhiaspiraad Bronhoalveolaarloputus e vedelik Ninaneelu aspiraad Rinnapiim Rõga Trahheaaspiraad Uriin (esmasjoa)	<p><u>Koematerjal:</u> panna steriilsete pintsettidega steriilsesse proovitopsi.</p> <p><u>Bronhoalveolaarloputuse vedelik, bronhiaspiraad:</u> loputada bronhoskoobi abil füsioloogilise lahusega. Loputusvedelikku võtta 5 – 10 ml steriilsesse proovitopsi.</p> <p><u>Ninaneelu aspiraadi kogumine</u> sobib väikelastele. Kasutada spetsiaalset kinnist aspiratsioonisüsteemi. Aspireerida sekreeti ninasõõrmetest 3 – 4 cm sügavuselt. Kui lima on kogutud mõlemast ninakäigust, voolutada kateetrit 3 ml füsioloogilise lahusega. Proovimaterjal võtta steriilsesse proovitopsi.</p> <p><u>Rinnapiim:</u> rind pesta eelnevalt sooja vee ja seebiga, pigistada paar tilka rinnapiima, eemaldades sellega võimaliku kontaminatsiooni ja seejärel koguda rinnapiim steriilsesse proovitopsi.</p> <p><u>Rõga:</u> kõhida rõga steriilsesse proovitopsi.</p> <p><u>Trahheaaspiraad:</u> aspireerida trahhea sekreeti steriilsesse proovitopsi.</p> <p><u>Proovimaterjali säilivus:</u> 2...8 °C juures kuni kolm ööpäeva 2...8 °C juures kuni kaks ööpäeva (rinnapiim) 2...8 °C juures kuni 8 tundi (antigeeni määramiseks).</p>
Uriinikatsuti ¹ 	Uriin (esmasjoa)	<p><u>Uriin (esmasjoa):</u> Patsient ei tohi enne analüüsi andmist 2 – 4 tundi urineerida.</p> <p><u>Proovimaterjali säilivus:</u> 2...8 °C juures kuni viis ööpäeva. toatemperatuuril üks ööpäev (antigeeni määramiseks).</p>

<p>Eppendorfi katsuti</p> 	<p>Vereplekk</p>	<p>Täpsem info siit: materjalivõtt <u>Proovimaterjali säilivus:</u> Toatemperatuuril, kaitsta päikesevalguse, kuumuse, niiskuse, saastuse eest.</p>
<p>Valge korgiga katsuti (värvitu)</p> 	<p>Liikvor</p>	<p><u>Liikvor:</u> punktsioonil lasta liikvoril tilkuda puhtasse lisanditeta katsutisse. <u>Proovimaterjali säilivus:</u> 2...8 °C juures kuni üks ööpäev, täpsem info siit: liikvor.</p>
<p>Steriilne tampooniga katsuti</p> <p>Kolm erinevat tampooni:</p> <p>valge korgiga – ultra väike tampoon lastele</p> <p>oranži korgiga – keskmise suurusega tampoon (eelistatult)</p> <p>rohelise korgiga – ultra õhuke tampoon</p> 	<p>Ninaneelukaabe Kurgukaabe Silmamaterjal Haavandikaabe</p>	<p><u>Ninaneelukaabe:</u> Juhul kui patsiendil on nohu, peab patsient enne materjalivõttu nuuskama nina sekreedist tühjaks. Rohke sekreet võib takistada korrektse kaape kogumist. Ninaneelukaape kogumisel patsient kallutab pea kuklasse. Täiskasvanutel võta materjal tampooniga alumise ninakarbiku piirkonnast, 5—7 cm sügavuselt ninaneelust. Lastel nina-kõrva telje keskpunktist. Lükka tampoon õrnalt ninna. Keera ninaneelu sisestatud tampooni tugeva pöörava liigutusega vastu limaskesta 5 korda ja hoi a paigal 5 sekundit, et koguda võimalikult palju nakatunud rakke. Eemalda tampoon ninast. Hoidu tampooniga midagi puudutamast (hoia tampooni käes) ja vii tampoon katsutisse. Veendu, et katsuti kork on lõpuni kinni lükatud.</p> <p><u>Kurgukaabe:</u> hõõruda tampooniga tonsillidel, neelutagaseinal ja kurgukaartel katulist ja põletikulist piirkonda. Proovimaterjali võtmisel vältida tampooni kokkupuudet suu limaskestaga. Tampoon võetud proovimaterjaliga asetada katsutisse.</p> <p><u>Silmamaterjal (konjunktiviikaabe):</u> hõõruda steriilse tampooniga tugevasti 2 – 3 korda mööda üla- ja alalau konjunktivi. Tampoon võetud proovimaterjaliga asetada katsutisse.</p> <p><u>Haavandikaabe:</u> hõõruda tampooniga haavandit. Tampoon võetud proovimaterjaliga asetada katsutisse.</p> <p><u>Proovimaterjali säilivus:</u> 2...8 °C juures kuni kolm ööpäeva (ninaneelukaabe, kurgukaabe) 2...8 °C juures kuni kaks ööpäeva (silmamaterjal, haavandikaabe) 2...8 °C juures kuni 8 tundi (antigeeni määramiseks).</p>

		2...8 °C juures kuni üks ööpäev SARS-CoV-2 RNA uuringumaterjal
	Ureetrakaabe Eesnahakaabe	<u>Ureetrakaabe</u> : proovimaterjal võtta tampooniga ureetrast 2 – 4 cm sügavuselt, keerutades tampooni 3 – 5 sekundit. Tampoon võetud materjaliga asetada katsutisse. <u>Eesnahakaabe</u> : androloogia, dermatoveneroloogia, uroloogia protseduurireeglid. <u>Proovimaterjali säilivus</u> : 2...8 °C juures kuni viis ööpäeva.
UTM-katsuti tampooniga 	Ninaneelukaabe	<u>Ninaneelukaabe</u> : Juhul kui patsiendil on nohu, peab patsient enne materjalivõttu nuuskama nina sekreedist tühjaks. Rohke sekreet võib takistada korrektse kaape kogumist. Ninaneelukaape kogumisel patsient kallutab pea kuklasse. Täiskasvanutel võta materjal tampooniga alumise ninakarbiku piirkonnast, 5—7 cm sügavuselt ninaneelust. Lastel nina-kõrva telje keskpunktist. Lükka tampoon õrnalt ninna. Keera ninaneelu sisestatud tampooni tugeva pöörava liigutusega vastu limaskestast 5 korda ja hoia paigal 5 sekundit, et koguda võimalikult palju nakatunud rakke. Eemalda tampoon ninast. Hoidu tampooniga midagi puudutamast (hoia tampooni käes) ja vii tampoon katsutisse. Selleks keera katsutilt kork pealt ja aseta tampoon katsutisse. Murra tampoon murdejoonelt vastu katsuti külge pooleks, vajadusel keera tampooni nii et see korralikult murduks. Viska ära ülemine murtud osa. Sule katsuti korralikult korgiga. <u>Proovimaterjali säilivus</u> : toatemperatuuril üks ööpäev 2...8 °C juures kuni seitse ööpäeva. 2...8 °C juures kuni üks ööpäev SARS-CoV-2 RNA uuringumaterjal
Steriilne kaksiktampooniga katsuti 	Tupekaabe	<u>Tupekaabe</u> : Proovivõtu eelselt tuleks vältida ravimite ja lubrikantide (nt. sonograafias kasutatav geel) manustamist tuppe. Proovivõtu eelselt pühkida genitaalidelt võimalik sekreet. Materjal võtta kaksiktampooniga tupe alumisest kolmandikust pöörates tampoone kolm korda ümber oma telje, seejärel võtta sama tampooniga materjal ka rektumi piirkonnast. Asetada kaksiktampoon transportkonteinerisse. <u>Proovimaterjali säilivus</u> : toatemperatuuril üks ööpäev 2...8 °C juures kuni kuus ööpäeva

<p>Alinity m multi-collect PCR proovivõtukomplekt</p> 	<p>Emakakaelakanalikaabe Tupekaabe</p>	<p><u>Emakakaelakanalikaabe:</u> eemaldada tampooniga emakakaelakanal üleliigsest limast. Võtta proovimaterjal komplektis oleva tampooniga emakakaelakanalist 1 – 2 cm sügavuselt, keerutades tampooni 15 – 30 sekundit (5 tiiru) mööda kanali sisepinda. Asetada tampoon katsutisse kuni tampooni varrel oleva märgiseni. Murda tampooni vars vastu proovinõu serva, kätte jäänud tampooni vars visata ära. Korkida proovinõu korralikult kinni.</p> <p><u>Tupekaabe:</u> proovimaterjal võtta komplektis oleva tampooniga tupest 5 cm sügavuselt keerutades tampooniga 15 – 30 sekundit mööda limaskestast. Aseta tampoon katsutisse kuni tampooni varrel oleva märgiseni. Murda tampooni vars vastu proovinõu serva, kätte jäänud tampooni vars visata ära. Korkida proovinõu korralikult kinni.</p> <p><u>Proovimaterjali säilivus:</u> toatemperatuuril kuni 14 ööpäeva.</p>
<p>BD SurePath proovitops</p> 	<p>Emakakaelakanalikaabe</p>	<p><u>Emakakaelakanalikaabe:</u> proovimaterjal võtta tsütoloogilise harjakesega. Sisestada hari emakakaela. Õrnalt vajutades keerutada harja kellaosuti suunas 5 korda. Eemalda hari. Hoides proovitopsi tasasel pinnal, sisesta hari BD SurePath proovitopsi kahest avausest suuremasse. Pööra tsütoloogilist harja käepidet, tõmmates õrnalt kuni hari eemaldub käepideme küljest. Visata käepide ära. Sulgeda proovitops korgiga.</p> <p><u>Proovimaterjali säilivus:</u> toatemperatuuril kuni 14 ööpäeva</p>
<p>Proovitops</p> 	<p>Sperma</p>	<p><u>Sperma:</u> materjal koguda masturbatsiooni teel steriilsesse proovitopsi.</p> <p><u>Proovimaterjali säilivus:</u> 2...8 °C juures kuni seitse ööpäeva.</p>

¹Uriini kogumise lühijuhend vaakumsüsteemiga uriinikatsutisse.

Vahendid: spetsiaalne uriinitops ja (vaakum)uriinikatsuti millele on kleebitud eHL vöotkood patsiendi andmetega.

Uriini kogumine: Pese hoolikalt käed ja välised suguelundid sooja voolava veega. Keera lahti uriintopsi kaas. Kogu uriinitopsi u. 50 ml keskjoa või esmasjoa uriini. Keera kaas tagasi uriinitopsile ja eemalda kaanelt kaitsekleebis, seejärel koheselt suru uriinikatsuti kaanes oleva avaase põhja ja hoiu katsutit nii kaua kuni uriinivool katsutisse lõppeb. Eemalda katsuti avausest. Aseta kaitsekleebis tagasi kaanele ja uriinitops viska prügikasti.

Uriinikatsuti transport: Uriinikatsuti tuua laborisse.